

Krvavec postaja iz dneva v dan bolj priljubljena turistična postojanka. Nedvomno pa se bo obisk precej povečal, ko bo na Krvavec dograjena nova žičnica, ki jo že težko pričakujemo. Zato smo se zanimali, kdaj bo začela žičnica obratovati.

V podjetju »Slovenija-avtopromet« v Ljubljani, ki je glavni investitor gradnje te žičnice, so nam povedali, da so dela v polnem teku in da gredo h koncu. Sedaj dokončujejo še razna montažna dela, razen tega pa je potrebno, da se beton še dodobra osuši.

Tako bo predvidoma začela žičnica poskusno obratovati konec tega oziroma v začetku prihodnjega meseca. Koliko časa bo poskusno obratovala, ni mogoče reči že sedaj. To je odvisno v prvi vrsti od tega, kako bo poskusno obratovanje potekalo. Če ne bo posebnih motenj, moramo računati na 14-dnevni poskusni rok, kot ga določajo predpisi o obratovanju žičnic. Lahko pa se seveda ta preizkusni čas podaljša.

Žičnica bo lahko prepeljala 180 ljudi na uro v eno smer, letno pa bo, tako računajo, prepeljala okoli 50.000 ljudi. Imela bo odprte segrade in kabine.

Z dograditvijo te žičnice na Krvavec

pa se pojavljajo še nove naloge. V podjetju SAP v Ljubljani pravijo, da bodo brž ko bo začela žičnica obratovati, poskrbeli tudi za avtobusno zvezo tako z Gorenjske kot iz ljubljanskega predela. Hkrati s tem pa nastaja še vprašanje zmogljivosti Doma na Krvavcu. Krvavec bo namreč tako obiskalo mnogo več ljudi kot doslej. Treba bo misliti tudi na razširitev doma. Vsekakor pa se lahko veselimo nove žičnice, saj bo Gorenjska s tem dobila novo privlačno turistično postojanko in izletniško točko. Lj.

Na prijeten izlet

Planinsko društvo Križe je letos povečalo kočjo na Kriški gori z verando. Foto: Golmajer

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI, ST. 45 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 13. JUNIJA 1958

Politika zaposlovanja vpliva na življenjsko raven delavcev

Razgovor s predsednikom OSS Kranj, Andrejem Verbičem o predlogu okrajnega perspektivnega plana

Okrajni ljudski odbor je na zasedanju prejšnji teden predhodno razpravljalo o predlogu družbenega plana gospodarskega razvoja okraja Kranj za razdobje 1957/1961, dokončno pa bo o planu sklepal v začetku julija. V zvezi z razpravo smo zaprosili predsednika OSS Kranj, tov. Andreja Verbiča za naslednji razgovor o nekaterih najpomembnejših določilih v predlogu okrajnega perspektivnega plana.

Po predlogu okrajnega perspektivnega plana naj bi se zaposlenost v našem okraju do l. 1961 povečala za 5920 oseb, od tega za 2778 v industriji. Iz drugih okrajev naj bi pritegnili okrog 1600 novih delavcev. Na zasedanju OLO, v razpravi o predlogu perspektivnega plana, pa ste izrazili mnenje, da v predlogu plana zaposlovanje novih delavcev ni zadovoljivo urejeno, češ da bi priliv novih delavcev iz vasi še bolj zaostрил problem komunalnega standarda in negativno vplival tudi na prizadevanja za povečanje proizvodnosti in razvoj samoupravljanja. S čim utemeljete to svoje mnenje?

Industrija se je v povojnih letih zelo hitro razvijala in zaposlovala vedno več delavcev, to pa je zlasti v industrijskih centrih Kranj, Jesenice, Tržič itd. povzročalo vedno nove potrebe po stanovanjih, trgovinah, šolah, zdravstvenih ustanovah, servisih itd. Sredstva, ki smo jih vlagali v te namene, sicer niso bila majhna, vendar smo krili z njimi le del potreb. Tako imamo že pri sedanjem številu zaposlenih vrsto nerešenih komunalnih in stanovanjskih problemov.

Predlog perspektivnega plana do leta 1961 pa predvideva, kakor ste omenili, še dotok novih delavcev. Računati moramo, da je treba za vsakega novozaposlenega investirati vsaj 3 milijone dinarjev, če jim hočemo zagotoviti življenjske pogoje, kar bi predstavljalo za 5920 novih delavcev cca 18 milijard dinarjev. Predlog perspektivnega plana pa predvideva za vse negospodarske investicije 8,2 milijarde dinarjev. Vidimo, da bi se pri tako visoko predvidenem zaposlovanju življenjski pogoji mestnega prebivalstva še poslabšali. Pri takem vlaganju sredstev za negospodarske investicije mestno prebivalstvo nima perspektive, da bi bili osnovni življenjski pogoji zadovoljivo urejeni.

Ze obstoječi nerešeni stanovanjski in komunalni problemi povzročajo nezadovoljstvo delavcev. Ukvarjajo se z drobnimi dnevnimi težavami, iščejo na različne načine stanovanja, odhajajo na vas in delajo tam za protiuslugo itd. Razumljivo je, da to negativno vpliva nanje in na njihovo okolico in s tem tudi na storilnost, razen tega pa jim pri urejanju vseh teh problemov ne ostaja dovolj časa za izobraževanje in za aktivno sodelovanje v družbenem

upravljanju. Tem se pridružujejo še tisti delavci, ki imajo doma kos zemlje in jo v prostem času obdelujejo ter matere in gospodinjice, ki jih zaradi nerešenih problemov obremenjuje poleg službe še vse gospodinjstvo delo. Precejšen del zaposlenih zaradi naštetih nerešenih problemov ne more aktivno sodelovati v družbenem upravljanju.

Če hočemo prikazane probleme zadovoljivo reševati, bomo morali več vlagati v negospodarske investicije in sredstva smotno izkoristiti. Gospodarske investicije pa bo treba usmerjati tako, da bo zagotovljen večji obseg proizvodnje s čim manj nove delovne sile; v kolikor bi se gradili novi obrati, bi jih pa bilo treba čim bolj približati krajem, ki imajo odvečno delovno silo, ker bi tako preprečili pojavljanje novih komunalnih problemov.

V mestih in industrijskih krajih so še latentno nezaposlene delovne moči, ki pa se spričo nekaterih neurjenih komunalnih problemov zdaj še ne morejo zaposliti. Kako naj bi urejali ta problem?

Ze nekaj časa opažamo tendenco, da se želijo zaposliti tudi gospodinjice. Njihovo zaposlitev bi omogočili, če bi ustanavljali razne servise: pralnice, likalnice, krpal-

BLEJSKI SAHOVSKI FESTIVAL KONČAN

Uspeh Kranjčanov

Bled, 12. junija. — Včeraj je v dvorani Kazine končal mednarodni šahovski festival. Po splošnih ugotovitvah je festival zelo dobro uspel, kljub razmeroma šibki udeležbi. Nekatera moštva so se dobro držala med temi tudi Kranj, ki je vseskozi ostal brez poraza.

Rezultati so naslednji:

A skupina - moštveno: 1. SSK Maribor, 16 točk; 2. Kranj 14 točk; 3. Jesenice 13,5; LSK 12,5; Olimpija 10; Radovljica in III. manj Reka 9 točk.

B skupina: Železničar Ljubljana I. 23; Torpedo Reka 19,5; Rogaška Slatina 15,5; Industrogradnja Zagreb 14,5; Jesenice II. 10,5; Železničar Ljubljana II. 10. Na zadnje mesto te skupine pa sta se z enakim uspehom plasirala »Iskra« in III. maj II z Reke.

C skupina moštveno: 1. Invalid Celje 12 točk; 2. Gorje 10,5; 3. Tržič 8; 4. Jesenice III 5 in Bled s 4 točkami.

Zenski turnir posamezno: (Nadaljevanje na 2. str.)

nice, menze, otroška zavetišča itd. Sredstva, ki bi bila potrebna za te namene bi bila manjša, ker se pri zaposlovanju mestne delovne sile ne bi pojavljali novi stanovanjski in komunalni problemi, razen tega pa bi tako razbremenili še tiste žene, ki so že zaposlene.

Pri iskanju nove delovne sile bi bilo torej primerno zaposlovati predvsem nezaposleno mestno prebivalstvo. Pri investiranju v industrijo pa bi bilo treba skrbeti za to, da bi se razvijale predvsem one veje gospodarstva, ki bi lahko zaposlile to delovno silo.

Na katere naloge naj bi se, po vašem mnenju, predvsem usmerili pri povečanju proizvodnje in proizvodnosti?

Mislím, da bi bilo treba skrbeti predvsem na naslednje:

- zboljševanje organizacije v podjetjih;
- stimulativno razdeljevanje osebnih dohodkov v podjetjih in skrb za zadovoljstvo delavcev;
- strokovno in splošno izobraževanje odraslih;
- razvijanje kooperacije med podjetji istih in sorodnih strok, kar bi s specializacijo posameznih podjetij dvignilo storilnost;
- investicije naj bi se vlagale predvsem v rekonstrukcije podjetij, ki bi že same po sebi povečevale proizvodnost.

Predlog okrajnega perspektivnega plana v nadaljnji obravnavi

Zavod za plan pri OLO skupaj s posameznimi tajništvi bo do konca tega tedna izpopolnil predlog okrajnega perspektivnega plana, upoštevajoč predloge in mnenja iz razprave na zadnjem zasedanju OLO, v kateri je sodelovalo 49 diskutantov. O tako prečiščenem oziroma izpopolnjenem predlogu plana bodo v prihodnjih dneh razpravljali sveti OLO.

Partizanski pohodi s Pokljuke in Mežaklje

Krajevne organizacije ZB v blejski občini so skupno z občinskim odborom ZB in drugimi organizacijami pripravile za letošnji Dan borcev — 4. julij, več prireditev. Med drugimi bosta dva pohoda po partizanskih stezah s Pokljuke in Mežaklje. Udeležila se jih bo mladina v spremstvu udeležencev borcev-partizanov. Le-ti bodo mladini pripovedovali o dogodkih in borbah NOB v teh krajih.

Občinski odbor ZBJ pa bo 30. junija pripravil predavanje o bitkah na Sutjeski in s tem prispeval proslavam Dneva borca in obletnici velikih bojev v peti ofenzivi.

-jb

Hkrati začenejajo obravnavati predlog okrajnega perspektivnega plana tudi občinski ljudski odbori, ki proučujejo predvsem to, kako je v planskem predlogu tretiran odnos med okrajem in občinami. Prav v tem času čaka občinske ljudske odbore dokaj težavna naloga, saj razen tega, da obravnavajo okrajni plan, pripravljajo in že začenejajo obravnavati tudi svoje občinske perspektivne plane.

OLO bo dokončno sklepal o okrajnem perspektivnem planu bržkone dne 8. julija.

Jože Nastran novi predsednik občine Škofja Loka

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Škofja Loka so izvolili za predsednika občine tov. Jožeta Nastrana, direktorja Trgovskega podjetja »Loka« v Škofji Loki. Dosedanji predsednik občine tov. Sveto Kobal je odšel, kot smo že poročali, na novo službeno dolžnost — na zadnji seji OLO Kranj je bil izvoljen za podpredsednika OLO Kranj.

Tovariš Nastran je aktiven politični in gospodarski delavec. Je odbornik občinskega in okrajnega zbora, predsednik okrajnega in občinskega sveta za blagovni promet in član sekretariata Občinskega odbora SZDL Škofja Loka. Lj.

NAŠ RAZGOVOR

Vsak član ZKJ naj najprej sam prebere kongresno gradivo

Sedmi kongres ZKJ, ki je bil letos v Ljubljani, je dal zgodovinsko oceno naše prehojene poti ter na dosedanjih izkušnjah začrtal osnovne smernice prihodnjega socialističnega razvoja pri nas. Zato so zaključki, kot tudi ostalo gradivo Kongresa, važna napotila ne le za vsakega javnega delavca, marveč za vsakega člana naše družbe, za vsakega graditelja naše bodočnosti, za vsakega člana družbenega in delavskega samoupravljanja. Predvsem pa je bil Kongres napotilo članom Zveze komunistov.

Zaključki Kongresa so važna ideološko orožje vsakega člana ZK za njegovo konkretno delo na vasi, v tovarni, v komunalnih skupnostih, skratka povsod.

Da bi člani ZK laže proučili kongresno gradivo, imajo občinske in osnovne organizacije ZK pomagajo na različne načine. Le malo je menda organizacij, ki se tega gradiva še niso lotile.

»Kako ste se v osnovnih organizacijah v tržiški občini lotili študija kongresnega gradiva in konkretnega uresničevanja nalog, ki jih je navedel Kongres?«

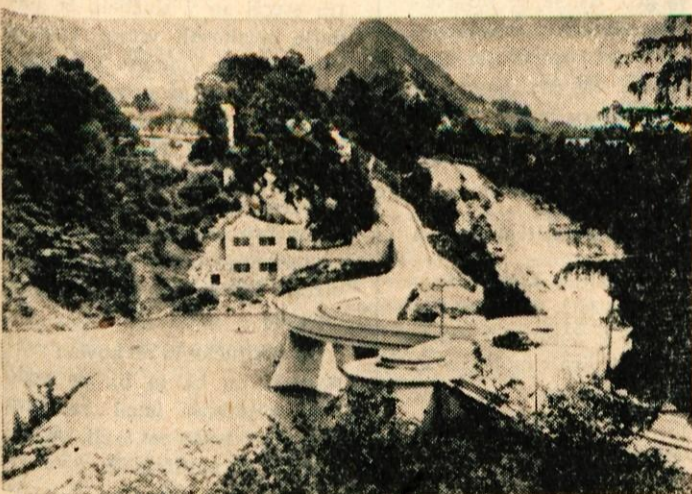
Sekretar Občinskega komiteja ZK za Tržič, Rudi Hrovatič, ki smo ga našli v Bombažni predilnici in tkalnici, je povedal:

»Ze zanimanje osnovnih organizacij za delo Kongresa nam je narekovalo, da nismo smeli zavlačevati z začetkom študija. Toda temeljitega študija in proučevanja kongresnega gradiva se še nismo lotili. Razpravljali pa smo med našim članstvom o glavnih težavah, zlasti o vtihs iz Kongresa, o njegovem odmevu v našemstvu, o posameznih važnih nalogah za nadaljnje konkretno delo naših organizacij itd.«

»Seveda,« je nadaljeval tov. Hrovatič, »nekoliko nas je prehitel čas dopustov, ki za sistematično delo organizacij ni prikladen. V jeseni pa mislimo prav za prav začeti, kajti kar smo doslej govorili o Kongresu, so bila le oosamezna vprašanja. Jeseni pa bomo začeli načrtno. Toda sklenili smo, da mora vsak član ZK poprej predvsem sam prebrati vse gradivo Kongresa. To je dolžnost vsakega posameznika. Tako bo proučevanje v jeseni potekalo bolj v obliki razgovorov o posameznih vprašanjih, o tolaženju ugotovitev in stališč Kongresa, zlasti pa o prilagojevanju oziroma uresničevanju nalog glede na pogoje in potrebe v naši občini. S takim, dobro opravljenim, sistematičnim proučevanjem kongresnega gradiva bo naše članstvo veliko pridobilo.«

K. M.

Gorenjska razglednica

Hydroelektrarno Moste obiskuje te dni tudi mnogo šolskih otrok iz vseh krajev Slovenije

DOKLER BO TEKLA

Sutjeska...

»Proslava 15-letnice borbe na Sutjeski mora ostati ne samo zgodovine. Eden najbolj znanih pa je Sutjeska.

Beseda, pojem Sutjeska nam danes ne predstavlja le majhne planinske reke, ki se prebija med planinami Magliča, Volujka in Zelengore do Drine, temveč je kraj, kjer so bile najhujše in najslavnejše bitke konec maja in v prvi polovici junija 1943. leta.

Sutjeska ne živi samo na zemljevidu, temveč predstavlja in je slavno poglavje naše zgodovine in bo živela v srcih vseh bodočih rodov kot pojem heroizma, slave in patriotizma.

Vse to področje Sutjeske predstavlja tudi izredno prirodno lepoto, ki vsakogar osvoji že ob prvem pogledu nanj.

Sutjeska je majhna, hitra planinska reka, ki izvira pod Lebršnikom na hercegovski strani in se po vijugasti strugi prebija med Volujkom in Magličem z desne ter Zelengore z leve strani, da bi na vsej svoji dolžini 40 km izkopal enega najlepših kanjonov v naši domovini. Pri vasi Bastava okoli 20 km od Foče pa se izliva v Drino kot njen prvi levi pritok. Kjer je njena dolina nekoliko širša, je tudi nekaj manjših naselij, od katerih so iz NOB najbolj poznana Tjentište, Suha, Čurevo in druga. Desna obala kanjona med vasjo Grabo in Tjentištem se imenuje Peručica in to je tudi poslednji pragozd v Evropi.

Prav tu, v tem delu kanjona, so si enote Glavne operativne skupine 16 brigad NOB s centralno bolnišnico morale utirati pot, po kateri so se prebile čez reko Sutjesko v smeri Zelengore. Z obronkov Magliča, pravzaprav z Vučeva, z višine okoli 1000 m po zelo strmih grebenih so se morali po kozjih stezah spustiti 1000 m globoko do Sutjeske in se nato povzpeli na 1300 m visoke obronke Zelengore. Dva dneva je kolona potrebovala za to pot, na vsakem koraku pa so se morali boriti s sovražnikom in se prebijati skozi njihove obroče. Na tej poti so nepozabni kraji, ki jih je bilo treba osvajat drugemu za drugim, korak za korakom, vse do Sutjeske in Zelengore in še dalje. Ti kraji kot so Dragaš, Sedlo, Borovno, Košur, Krekovi, Milinj klade, Hrčava, Bare, Ljubin grob, Balinovac in tako dalje niso naselja, temveč

biti kraj, kamor bodo hodile naše mlade generacije in se spominjale, kako je nastala današnja Jugoslavija, socialistična Jugoslavija, v kateri vlada bratstvo in enotnost.«

Tito

vrhovi, ki jih je sovražnik spremenil v močne trdnjave.

Med njimi je najbolj poznan Milinj Klada, kjer je bil ranjen tudi vrhovni komandant Tito.

Sutjeska je ozka reka, široka vsega 10 metrov. V maju in juniju najbolj

Kanjon reke Pive v bližini vasi Martinj

naraste, ker se v tem času na planinah topi sneg, zato pa je takrat tudi manj prehodov preko nje. Toda prav v takšnem času so morali borci gaziti čez valovito in ledeno Sutjesko. Glavnina edinic je prešla sicer preko mosta med Suho in Tjentištem, ki ga je sovražnik nenehno obdeloval s krogami s svojih okoliš, številne edince pa so morale bresti Sutjesko.

Ko zapustimo dolino Sutjeske, se začenja planinska planota Zelengore, na kateri so najbolj značilni kraji iz borb Ljubin grob, Lučke, Vrbičke kolibe, Bare, Balinovac in Rataji. Kakšni so ti kraji? Ljubin grob je naselje na veliki livadi, kjer so pod pašniki kolibe in staje. Vse to področje pa je obdano z gozdovi, sem pa tja pa so tudi redko zarasli gozdiči ali pa so osamljena drevesa. Poleti nepregledni zeleni pejsaž, pozimi pa snežna pusti-

nja z visokimi zameti. Prav takšne so tudi Lučke in Vrbiške kolibe v bližini Ljubin groba.

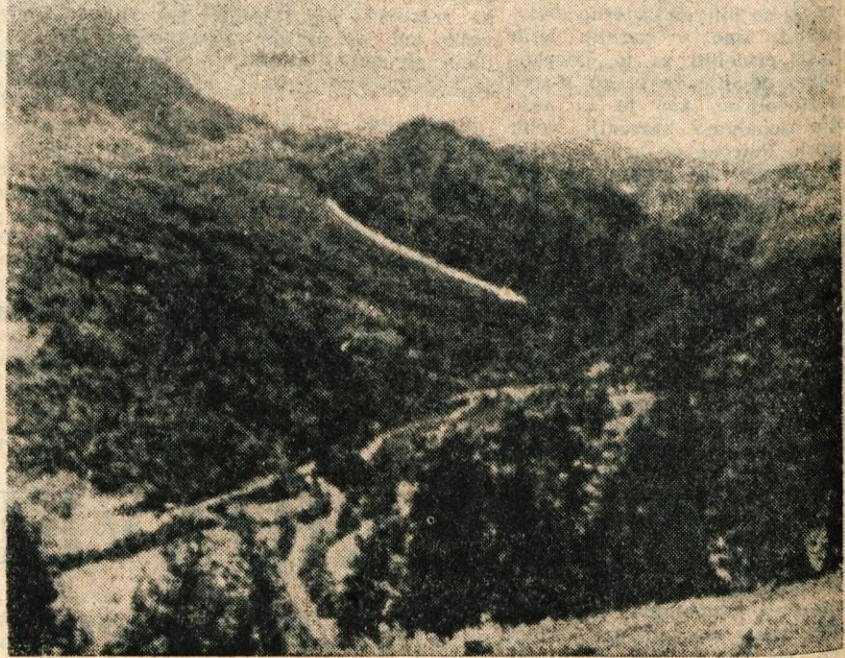
Vsi ti kraji niso znani in pomembni izključno le zaradi naše najslavnejše zmage nad združenim sovražnikom 1943. leta, temveč tudi zaradi dogodkov iz revolucije, ki so se tu in v bližnji okolici odigrali že eno leto poprej.

Konec januarja 1942. leta je prišel v Fočo Vrhovni štab NOV in POJ, kjer je po približno 4 mesecih bivanja izdelal načrte za nadaljnji razvoj NOB in socialistične revolucije. Prav takrat je tja prišla po slavnem Igmanskem maršu tudi prva proletarska brigada.

V Foči so bili februarja 1942 sprejeti prvi predpisi o nalogah in ustroju narodno-osvobodilnih odborov - znani pod imenom Fočanski predpisi.

Tu je vrhovni štab odločil tudi o formiranju II. proletarske brigade, ki je bila formirana 1. marca 1943. leta v Cajnici. Prvega maja 1942 je bila na osvobodjenem ozemlju Foče proslava Praznika dela, ki ji je prisostvoval tudi tov. Tito. Za bivanja vrhovnega štaba na Zelengori je ta izdal še odločbe o formiranju III. Sandačke in IV. ter V. črnogorsko-proletarske brigade, ki so bile vse formirane še istega leta junija meseca.

V teh krajih na področju sedanjega Gorazdanskega okraja je bilo torej formiranih vseh pet prvih proletarskih brigad NOV Jugoslavije.

Pogled na dolino Sutjeske pri Tjentištu. V ozadju sta Maglič in Volujka puščica pa kaže, kje so nosili ranjence preko Sutjeske

Spomini na slavne dogodke, ki sojem in 15. junijem 1943 na tem razsežnem predelu, in spomenik dalmatinskim brigadam. Na Čurevem stoji spomenik VI. vzhodno-bosanske brigade, na Popovem mostu IV. in V. črnogorsko-proletarske brigade, na Brodu v bližini Foče I. in II. dalmatinske brigade. Na Miljevini pa je spomenik I. proletarske brigade, ki je na tem kraju prebijala drugi sovražnikov obroč in tu so postavili spominsko grobnico vsem tistim borcem, ki so izgubili svoje življenje v tej bitki.

(Iz brošure »Dokler bo tekla Sutjeska«)

Školjkovci ob Donavi

ličine za izvoz, zlasti v dežele Bližnjega vzhoda.

Lov na rečne školjke na Donavi in Savi se začne junija in traja do septembra. Lovijo jih predvsem takrat, ko je nizka voda. Lovci gazijo po plitvinah in z rokami pobirajo školjke, ki v velikih naseljih žive na peščenem dnu, pokritim s tankim slojem mulve. Iz večjih globin pobirajo školjke z led.

ORANJE NA DALJAVO

V tovarnah je vedno več strojev, ki lahko delajo brez neposredne navzočnosti delavcev ali tehnikov. Temu pravimo avtomatizacija. Če je to mogoče v tovarnah, zakaj bi ne mogli tudi v kmetijstvu dajati strojem le naročila ali jih voditi od daleč?

V Angliji n. pr. že preizkušajo oranje »na daljavo« tako, da strojni plug orje, ne da bi ga bilo treba neposredno krmiliti ali vleči s traktorjem, ki

bi ga vodil traktorist. Kakor v tovarni, so po polju ravnali stroj z vodilne mize z električnimi in elektronskimi napravami. Strojnik stoji ob vodilni mizi in pritiska na gumbe, da stroj na oddaljeni njejvi orje pravilne brazde, se obrača in po potrebi ustavlja.

Verjetno takega pluga še ne bomo imeli tako hitro na naših njivah. Vendar pa obeta prihodnost kmetijstvu še marsikaj, o čemer pred kratkim nismo niti sanjali.

FRANK OWEN:

17

EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE

Naposled smo prispeli v taborišče za angleške internirance v St. Denisu, kjer so naju Nemci zaprli v posebne celice. Še isto noč so naju takoj po večerji prepeljali v Romainville, staromodno trdnjavo, v kateri je bilo zbirno mesto za talce in ljudi, osumljene vohunstva. Tam so Faramusa in mene podčastniki odpeljali v pisarno, naju slekli do golega in preiskali. Zatem so naju odpeljali v poslopje, v katerem so stanovali zaporniki. To je bila stara lesena baraka, obkrožena z debelo, dvanajst čevljev visoko mrežo iz bodeče žice in številnimi žarometi. Na vseh štirih koncih poslopja je stala straža v posebnih stolpih, oborožena s strojnimi.

Skozi žično ograjo je bil en sam vhod, zraven katerega je stala straža. Odpeljali so naju v neko sobo in naju zaklenili. Ničesar nama niso rekli, da bi lahko vsaj slutila, kje sva. V sobi je gorela električna luč in v njej je bilo šest ali sedem vojaških postelj. Peč je bila mrzla.

S Faramusom sva sedla in jela razpravljati o najinem položaju. Zoper nobenega izmed naju ni bila izrečena kaka obožba in zato sva bila seveda radovedna, zakaj je potrebna vsa ta opreznost, ki so jo Nemci pokazali po najini aretaciji. Faramus je bil obupan. Bal se je za svoje starše.

Tedaj sem slišal, kako je na vrata tiho potrkalo. Skozi špranjo sem zaslišal: »Qui est la?« Odvrnil sem: »Angleža sva, kateri kraj je to?« Glas onkraj vrat je odvrnil po francosko: »Trdnjava Romainville. Danes so ušivi Švabi ustrelili šest ljudi.« V glavi se mi je zavrtelo.

Glas je še povedal nekaj podrobnosti o taborišču, nato pa utihnil.

Tistonoč s Faramusom nisva dobro spala; povedati moram, da sva si segla v roke in se poslovila drug od drugega za primer, če bi naju Nemci ubili. Ko sva se zbudila, je skozi okno sijalo sonce. Onkraj zidu sem lahko videl Eiffelov stolp. Imel sem občutek, da je smrt zelo daleč.

V predmestju Romainville so preprosti ljudje opravljali vsakdanje delo. Odprl sem okno in pogledal ven. »Bonjour monsieur«, sem zaslišal. Iz druge sobe se mi je smehljala prikupna Francozinja. Nato se je pokazala še plavalasa deklška glava. Dekletoma je bilo ime Suzi in Paulette in kasneje sem zvedel, da so ju zaprli, ker sta bili osumljeni vohunstva. Vprašale sta naju, ali sva že kaj jedla. Odvrnil sem, da ne. Suzi je privlekla na dan kos vrvice; na en konec je privezala kamen in ga tako dolgo metala, dokler ga nisem ujel. Na drugi konec je je privezala zavitek z obloženimi kruhki. Nekaj časa smo se še spogledovali in zazdela se mi je, da kaznjensko življenje morda kljub vsemu prinaša tudi uteho.

Dopoldne so se odprla vrata celice in vanjo je priletelo dvoje delovnih hlač in dva para visokih čevljev. Zatem smo z drugimi kaznjenci šli sekati drva. V vsaki delovni skupini nas je bilo okrog dvanajst; kaže, da je bilo polovico Židov.

Ko smo delali okrog pol ure, je prišla oborožena straža. Službujoči stražnik je imel s seboj seznam imen. Kaznjenci so se postavili v pozor. Opazil sem obraz nekega Žida, stoječega zraven mene — bil je pepelnatosiv. Neznanško je drhtel.

»Kaj vam je?« sem šepnil. Žid je odgovoril:

»To je seznam ljudi, ki jih bodo ustrelili.«

Nemški častnik je prebral deset ali dvajset imen. Klicani so drug za drugim stopali naprej, čakaje, da bi

jih izbrali za pokol. Pri priči so jih odvedli in jih postrelili; drugi smo ostali in sekali dalje les. Nemci so postrelili te ljudi zato, ker je v Nantesu neki član francoskega odporiškega gibanja ubil nemškega poveljnika. Ustrelili so jih brez sodbe, ne da bi mogli sploh kaj reči v svojo obrambo. Ne verjamem, da so se čutili junake; bolj so bili podobni ovcam — topi so bili, neobčutljivi, osamljeni. Takisto sem se počutil tudi jaz.

Življenje v taborišču je bilo prijetno; dela ni bilo preveč, zabave pa začuda veliko. Spričo nekaterih domislic sva imela s Faramusom kmalu več kot zmeren obrok kaznjenske hrane.

Taborišče je bilo predeljeno na dva dela, na moškega in ženskega. V ženskem je bilo okrog trideset pripornic, osumljenih, da so komunistke ali vohunke. Dvorišče za moške je bilo ločeno od ženskega z bodečo žico. Vendar mi je moje specialistično znanje pomagalo. Pravčasno sem izdelal več ključev, ki so nekaterim izmed nas omogočili dostop v ženske spalnice. To je pomenilo hoditi po prstih mimo spečega stražarja, ta pa je spal kot ubit. Dekleta so bila prikupna in vesela bežne zabave z moškimi. Večkrat smo uživali v njihovi družbi. Čez dan so kuhale in se pripravljale na večerno zabavo in — čudna so pota v zaporu za talce — vedno se jim je nekako posrečilo. dobiti od zunaj steklenko vina ali konjaka.

Ta mešanica ljudi v zaporu je bila zanimiva. Eden izmed njih, neki Kachen je bil židovski bankir, ki je tik pred vojno pobegnil iz Nemčije z milijonom mark v žepu. Ob zlomu francoske vojske so ga prijeli v Parizu. Bil je znan z mednarodnih tekmovalj motornih čolnov; v zaporu je bila njegova najljubša zabava portretiranje — slikal je vse, tudi stražarje. Zatem je bil neki monsieur Karr, Francoz zariplega obraza, prav tako Žid, ki je bil baje nekoč visok uradnik francoske vlade. V zaporu sem srečal tudi napovedovalca pariškega radia, ki ni hotel delati za Nemce.